EBA/GL/2024/08

19 Meitheamh 2024

Treoirlínte arna n-eisiúint ar bhonn Airteagal 45(8) de Rialachán (AE) 2023/1114

lena mbunaítear paraiméadair thagartha choiteanna na gcásanna tástála struis le haghaidh na dtástálacha struis leachtachta dá dtagraítear in Airteagal 45(4) de Rialachán (AE) 2023/1114

1. Comhlíonadh agus oibleagáidí tuairiscithe

Stádas na dtreoirlínte seo

1. Tá treoirlínte sa doiciméad seo a eisíodh de bhun Airteagal 16 de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010[1]. De réir Airteagal 16(3) de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010, ní mór d'údaráis inniúla agus d'institiúidí airgeadais gach iarracht a dhéanamh na Treoirlínte a chomhlíonadh.

2. Sna treoirlínte, leagtar amach tuairim ÚBE maidir le cleachtais mhaoirseachta iomchuí laistigh den Chóras Eorpach um Maoirseacht Airgeadais nó maidir le conas ba cheart dlí an Aontais a chur i bhfeidhm i réimse ar leith. Ba cheart d'údaráis inniúla mar a shainmhínítear in Airteagal 3(1), pointe (35) de Rialachán (AE) 2023/1114[2] lena mbaineann treoirlínte comhlíonadh trí iad a ionchorprú ina gcleachtais de réir mar is iomchuí (e.g. trína gcreat dlíthiúil nó a bpróisis mhaoirseachta a leasú).

Ceanglais tuairiscithe

3. De réir Airteagal 16(3) de Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010, ní mór d'údaráis inniúla fógra a thabhairt do ÚBE maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na treoirlínte seo á gcomhlíonadh acu, nó cibé an bhfuil nó nach bhfuil sé beartaithe acu iad a chomhlíonadh, nó cúiseanna a sholáthar le neamhchomhlíonadh ar shlí eile, faoin 30.09.2024. In éagmais aon fhógra faoin spriocdháta seo, measfaidh ÚBE go bhfuil údaráis inniúla neamhchomhlíontach. Ba chóir fógraí a sheoladh tríd an bhfoirm atá ar fáil ar shuíomh gréasáin ÚBE a chur isteach agus an tagairt 'EBA/GL/2024/08' air. Ba cheart go mbeadh fógraí curtha isteach thar ceann a n-údarás inniúil ag daoine a bhfuil an t-údarás cuí acu chun comhlíonadh a thuairisciú. Ní mór aon athrú ar an stádas comhlíonta a thuairisciú don ÚBE chomh maith.

4. Foilseofar fógraí ar shuíomh gréasáin ÚBE, de réir Airteagal 16(3).

[1] Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 lena mbunaítear Údarás Maoirseachta Eorpach (An tÚdarás Baincéireachta Eorpach), lena leasaítear Cinneadh Uimh. 716/2009/CE agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2009/78/CE (IO L 331, 15.12.2010, lch 12) ón gCoimisiún.

[2] Rialachán (AE) 2023/1114 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 31 Bealtaine 2023 maidir le margaí criptithe-sócmhainní, agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1093/2010 agus (AE) Uimh. 1095/2010 agus Treoracha 2013/36/AE agus (AE) 2019/1937 (IO L 150, 9.6.2023).

2. Ábhar, raon feidhme agus sainmhínithe

Ábhar

5. Leis na treoirlínte sin, i gcomhréir le mír 8 d'Airteagal 45 de Rialachán (AE) 2023/1114, bunaítear paraiméadair thagartha choiteanna na gcásanna tástála struis atá le cur san áireamh sa tástáil struis leachtachta dá dtagraítear i mír 4 d'Airteagal 45 den Rialachán sin.

Raon feidhme

6. Tá feidhm ag na treoirlínte seo maidir le heisitheoirí licíní sócmhainn-tagartha suntasacha agus institiúidí ríomh-airgid (r-airgead) a eisíonn licíní r-airgid (i gcomhréir le hAirteagal 58(1), pointe a, de Rialachán (AE) 2023/1114) mar a shainmhínítear i bpointí 6 agus 7, faoi seach, d'Airteagal 3(1) den Rialachán sin, agus neamhshuntasach nuair a éilíonn údarás inniúil an Bhallstáit baile é i gcomhréir le hAirteagal 35(4) agus Airteagal 58(2) den Rialachán céanna (dá ngairtear 'eisitheoirí ARTanna/EMTanna' go comhpháirteach anseo feasta, chun críoch na dtreoirlínte seo).

Seolaithe

7. Tá na treoirlínte seo dírithe ar údaráis inniúla mar a shainmhínítear in Airteagal 3(1), pointe (35), de Rialachán (AE) 2023/1114 lena mbaineann na treoirlínte seo.

8. Tá na treoirlínte seo dírithe freisin ar na heisitheoirí de na nithe seo a leanas, mar a shainmhínítear i bpointe 10 d'Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2023/1114 lena mbaineann na treoirlínte seo:

   a) licíní sócmhainn-tagartha mar a shainmhínítear in Airteagal 3(1), pointe 6 den Rialachán sin (eisitheoirí licíní sócmhainn-tagartha -ARTanna-); agus

   b) institiúidí r-airgid a eisíonn licíní r-airgid a shainmhínítear in Airteagal 3(1), pointe 7 den Rialachán sin (eisitheoirí licíní r-airgid -EMTanna-).

3. Cur chun feidhme

Dáta cur i bhfeidhm

9. Beidh feidhm ag na treoirlínte seo ó 30.09.2024 ar shuíomh gréasáin EBA de na treoirlínte i ngach teanga oifigiúil an AE.

4. Treoirlínte maidir le paraiméadair thagartha choiteanna na gcásanna tástála struis sa tástáil struis leachtachta

4.1 Foráil ghinearálta

10. De réir Airteagal 45(4), an 2ú fomhír, Rialachán (AE) 2023/1114, ba cheart d’eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú a dhéanamh ar na rioscaí faoi chuid 4.2, agus athruithe rialála agus treochtaí margaidh a chur san áireamh, chomh maith le híoschoinníollacha maicreacnamaíocha, agus an mhodheolaíocht faoi chuid 4.3 a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear paraiméadair na gcásanna tástála struis, agus na licíní sócmhainn-tagartha agus r-airgid uile a thairgtear agus na gníomhaíochtaí a bhaineann leo á gcur san áireamh.

4.2 Rioscaí atá le measúnú

4.2.1 Riosca fuascailte

11. Ba cheart d’eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú a dhéanamh faoi strus ar an dóchúlacht go ndéanfar iarrataí ar fhuascailt tráth ar bith.

12. Chun críocha mhír 11, ba cheart d’eisitheoirí ARTanna/EMTanna na gnéithe seo a leanas go léir a mheas: próifíl na sealbhóirí licíní (lena n-áirítear miondíol nó mórdhíol); an cineál licín (lena n-áirítear an bhfuil sé suntasach nó nach bhfuil); an cineál sócmhainne dá dtagraítear (amhail, airgeadra oifigiúil nó eile); saintréithe an eisitheora (amhail, institiúid chreidmheasa nó eile); eispéireas stairiúil iarratas ar fhuascailt; agus, próifíl aibíochta an chúlchiste sócmhainní. Féadfaidh eisitheoirí breithniú a dhéanamh ar aon ghné eile a mheas siad a bheith ábhartha don mheasúnú.

13. Ba cheart d’eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú a dhéanamh ar an ngá atá le céatadáin an chúlchiste sócmhainní a chomhlánú le haibíocht iarmhair suas le 1 lá oibre nó 5 lá oibre i gcomhréir le hAirteagal 36(4) de Rialachán (AE) 2023/1114, a luaithe a bheidh feidhm ag an rialachán tarmligthe ábhartha, trí eatramh muiníne 99% a mheas i gcoibhneas leis an meánmhéid fuascailte sna cásanna is measa a breathnaíodh d’aibíocht iarmhair 1 lá agus 5 lá maidir le holl-eis-sreafaí, bunaithe ar a mbarúlacha stairiúla ar leith.

4.2.2 Riosca a bhaineann le taiscí le hinstitiúidí creidmheasa

14. Ba cheart d’eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú a dhéanamh faoi strus ar an bhféidearthacht go mbeadh mainneachtain ann maidir le rochtain phras a fháil ar mhéid na dtaiscí arna sealbhú in institiúidí creidmheasa mar chuid den chúlchiste sócmhainní.

15. Chun críocha mhír 14, ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna gach ceann de na gnéithe seo a leanas a mheas: i) cáilíocht chreidmheasa agus próifíl leachtachta an chontrapháirtí taisce; ii) comhchruinniú de réir contrapháirtí agus coimeádaí; iii) suíomh na taisce; iv) aibíocht na taisce; v) an chomhthaobhacht a d'fhéadfadh a bheith ann (lena n-áirítear méid, cineál nó cáilíocht) atá faoin taisce; agus, vi) aon fhachtóir riosca nach gceanglaítear de réir Airteagal 36(4) de Rialachán (AE) 2023/1114 a mheasann siad a bheith ábhartha don riosca sin.

4.2.3 Riosca margaidh agus luaineacht

16. Ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú faoi strus a dhéanamh ar an ngá atá le ceanglais leachtachta bhreise chun riosca margaidh an chúlchiste sócmhainní a chumhdach chomh maith lena dhifríochtaí ainmníochta airgeadra, luaineacht agus comhghaol i gcoibhneas le ceann de na sócmhainní dá dtagraítear, agus díorthaigh fálaithe ghaolmhara agus rósholáthar urrúis chomhthaobhaigh atá i bhfeidhm á gcur san áireamh, cibé acu arna bhforchur i gcomhréir leis an tsonraíocht faoi Airteagal 36(4) de Rialachán (AE) 2023/1114, a luaithe a bheidh feidhm ag an rialachán tarmligthe ábhartha, nó aon cheann eile arna iarraidh ón údarás inniúil/ón maoirseoir nó arna sealbhú ar bhonn deonach.

17. Ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna na cásanna ina n-úsáidtear cur chuige aisamhairc stairiúil chun an rósholáthar urrúis chomhthaobhaigh atá i bhfeidhm a chinneadh (dá dtagraítear sa mhír roimhe seo) a chur san áireamh agus tá sé bunaithe ar thréimhse bhreathnóireachta nár tharla aon teagmhas struis inti. Sna cásanna sin, mar shampla, ba cheart tréimhsí níos faide lena n-áirítear teagmhais struis a mheas nó ba cheart toimhdí struis a ionchorprú.

4.2.4 Riosca díphionnála

18. Ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú a dhéanamh ar an riosca go mbeadh luach margaidh na ARTanna/EMTanna éagsúil le luach margaidh na sócmhainne dá dtagraítear agus an bhfuil gá le ceanglais leachtachta bhreise chun an difríocht sin a mhaolú.

4.3 Modheolaíocht

4.3.1 An tástáil struis leachtachta

19. Ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna méid ualaithe iomlán an chúlchiste sócmhainní a chur i gcomparáid le méid ualaithe iomlán na sócmhainní dá dtagraítear sna ARTanna/EMTanna, faoi strus.

20. Chun críocha mhír 19, ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna méid ualaithe iomlán an chúlchiste sócmhainní a ríomh mar thoradh ar mhargadhluach gach sócmhainne sa chúlchiste sócmhainní a iolrú faoin bhfachtóir struis ábhartha (ualú). I gcás sócmhainní nach bhfuil indíolta (amhail airgead tirim nó taiscí in institiúidí creidmheasa), ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna an méid arna iolrú faoin bhfachtóir struis ábhartha a ghlacadh.

21. Tá méid ualaithe iomlán sin na sócmhainní dá dtagraítear ag na licíní mar thoradh ar mhargadhluach na sócmhainní dá dtagraítear a iolrú faoin bhfachtóir struis ábhartha. I gcás ARTanna/EMTanna dá dtagraítear d'airgeadraí oifigiúla, ba cheart a luach airgeadaíochta a ghlacadh mar mhéid ualaithe na sócmhainní dá dtagraítear.

22. Tagann easnamh sa chúlchiste sócmhainní sa tástáil struis leachtachta chun cinn i gcás ina bhfuil méid ualaithe iomlán an chúlchiste sócmhainní níos ísle ná méid ualaithe na sócmhainní dá dtagraítear sna licíní, faoi strus.

4.3.2 Paraiméadair choiteanna dá dtagraítear na gcásanna tástála struis a shainaithint

23. Ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna na fachtóirí struis ábhartha a chalabrú agus a chinneadh le haghaidh gach sócmhainne den chúlchiste sócmhainní agus le haghaidh na sócmhainní dá dtagraítear sna ARTanna/EMTanna faoi chásanna struis agus tréimhsí ama éagsúla, lena n-áirítear 1 lá, 5 lá, 30 lá agus bliain amháin.

24. Ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna calabrú na bhfachtóirí struis a bhunú ar bharúlacha stairiúla (a mbarúlacha féin móide barúlacha ó theagmhais mhargaidh) agus ar shainbhreithiúnas. Ba cheart doiciméadacht stairiúil ar shraith sonraí barúlacha agus réasúnaíocht mhionsonraithe a bheith ag eisitheoirí ARTanna/EMTanna le haghaidh aon bhreithiúnas saineolach lena gcruthaítear oiriúnacht an chalabrúcháin.

25. Ba cheart an fachtóir struis le haghaidh aicme sócmhainní ar leith a chruthú agus an teaglaim d'fhachtóirí riosca agus de pharaiméadair atá ábhartha don aicme sócmhainní faoi theagmhais/cásanna struis éagsúla ó pheirspictíocht neamhghnách agus ar fud an mhargaidh á cur san áireamh. Ba cheart déine na suaití a chinneadh de réir dhéine an cháis struis ar leith (lena n-áirítear an tréimhse ama). Dá bhrí sin, féadfar fachtóirí struis difriúla le haghaidh na haicme sócmhainní céanna a dhíorthú le haghaidh gach cáis.

26. Ba cheart an fachtóir struis atá le cur i bhfeidhm ar gach sócmhainn den chúlchiste sócmhainní a bheith níos ísle ná 100%. Ba cheart an fachtóir struis atá le cur i bhfeidhm ar na sócmhainní dá dtagraítear a bheith níos airde ná 100% mura dtagraítear na licíní d'airgeadraí oifigiúla.

27. Agus na fachtóirí struis á gcinneadh, ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna measúnú a dhéanamh ar na paraiméadair go léir seo a leanas agus na rioscaí atá beartaithe i gcuid 4.2 de na Treoirlínte seo a chur san áireamh. Féadfaidh eisitheoirí ARTanna/EMTanna breithniú a dhéanamh freisin ar pharaiméadair agus rioscaí ábhartha eile nár cuireadh san áireamh cheana agus nach bhfuil ar neamhréir leo siúd atá sna treoirlínte seo.

a) Paraiméadair a bhaineann le calabrú fhachtóirí struis an chúlchiste sócmhainní

28. Agus na fachtóirí struis maidir leis na sócmhainní seo a leanas sa chúlchiste sócmhainní á gcinneadh, ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna na paraiméadair seo a leanas go léir a chur san áireamh faoi strus:

a. **Taiscí le hinstitiúidí creidmheasa**:

i. cáilíocht chreidmheasa na hinstitiúide glactha taiscí agus ionchais maidir le neamhfheidhmíocht;

ii. cáilíocht chreidmheasa agus leachtachta na comhthaobhachta foluití má tá an taisce comhthaobhaithe;

iii. comhchruinniú na hinstitiúide glactha taiscí;

iv. an aibíocht agus na roghanna aistarraingthe luaithe; agus

v. an riosca tar-rollta a eascraíonn as idirbhearta maoinithe urrús, go háirithe comhaontuithe athcheannaigh, i gcás ina bhfaightear airgead tirim in aghaidh sócmhainní neamhleachtacha.[3]

b. **Tráchtearraí**:

i. a mhéid a mhacasamhlaíonn na sócmhainní cúlchiste na sócmhainní dá dtagraítear leis na licíní; agus

ii. an riosca seachadta agus na costais a d'fhéadfadh a bheith ag baint leis más fuascailt fhisiceach atá i gceist.

c. **Sócmhainní leachtacha leibhéal 1 cheanglas um chumhdach leachtachta faoi réir caolchorrlach 0% [i gcomhréir le Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún] agus, a luaithe a bheidh feidhm ag an rialachán tarmligthe ábhartha, mar a shonraítear tuilleadh mar ionstraimí airgeadais fíorleachtacha i gcomhréir le hAirteagal 38(5) de Rialachán (AE) 2023/1114**:

i. an mheánaibíocht/meánré iarmhair ualaithe chun a n-íogaireacht fhéideartha ar riosca an ráta úis agus ar an luaineacht ghaolmhar a chur san áireamh;

ii. préimh an riosca tíre chun a luaineacht ghaolmhar a chur san áireamh;

iii. an comhchruinniú de réir eisitheora;

iv. suíomh an urrúis (coimeádaí) chun aon dúshlán a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le haistriú pras a chur san áireamh; agus

[3] Sócmhainní leachtacha le tuiscint mar na sócmhainní sin a shainmhínítear in Airteagal 3(1) agus (2) mar 'sócmhainní leibhéal 1' nó 'sócmhainní leibhéal 2', faoi seach, de Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún an 10 Deireadh Fómhair 2014, chun forlíonadh a dhéanamh ar Rialachán (AE) Uimh. 575/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir leis an gceanglas um chumhdach leachtachta le haghaidh Institiúidí Creidmheasa (IO L 011, 17.1.2015, lch. 1).

v. éabhlóid luach margaidh an urrúis shonraigh, chun measúnú a dhéanamh ar a luaineacht agus a gcomhghaol i ndáil leis na sócmhainní dá dtagraítear.

d. **Bannaí faoi chumhdach leibhéal 1 cheanglas um chumhdach leachtachta [i gcomhréir le Rialachán Tarmligthe (AE) 2015/61 ón gCoimisiún] agus, a luaithe a bheidh feidhm ag an rialachán tarmligthe ábhartha, mar a shonraítear a thuilleadh mar ionstraimí airgeadais fíorleachtacha de réir Airteagal 38(5) de Rialachán (AE) 2023/1114:**

   i. na caolchorrlaigh cheanglas um chumhdach leachtachta is gá;

   ii. an mheánaibíocht/meánré iarmhair ualaithe chun a n-íogaireacht fhéideartha ar riosca an ráta úis agus ar an luaineacht ghaolmhar a chur san áireamh,

   iii. a gcéatadán den chúlchiste sócmhainní,

   iv. an comhchruinniú de réir eisitheora,

   v. suíomh an urrúis (coimeádaí) chun aon dúshlán a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le haistriú pras a chur san áireamh,

   vi. éabhlóid luach margaidh an urrúis shonraigh, chun measúnú a dhéanamh ar a luaineacht agus a gcomhghaol i ndáil leis na sócmhainní dá dtagraítear.

e. **Ionstraimí airgeadais fíorleachtacha eile, a luaithe a bheidh feidhm ag an rialachán tarmligthe ábhartha, mar a shonraítear a thuilleadh i gcomhréir le hAirteagal 38(5) de Rialachán (AE) 2023/1114:**

   i. na caolchorrlaigh cheanglas um chumhdach leachtachta is gá;

   ii. an mheánaibíocht/meánré iarmhair ualaithe chun a n-íogaireacht fhéideartha ar riosca an ráta úis agus ar an luaineacht ghaolmhar a chur san áireamh;

   iii. a gcéatadán den chúlchiste sócmhainní;

   iv. an comhchruinniú de réir eisitheora;

   v. suíomh an urrúis (coimeádaí) chun aon dúshlán a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le haistriú pras a chur san áireamh; agus

   vi. éabhlóid luach margaidh an urrúis shonraigh, chun measúnú a dhéanamh ar a luaineacht agus a gcomhghaol i ndáil leis na sócmhainní dá dtagraítear.

b) Paraiméadair a bhaineann le calabrú fhachtóirí struis na sócmhainní dá dtagraítear

29. Agus na fachtóirí struis do na sócmhainní dá dtagraítear ag na licíní á gcinneadh, ba cheart d'eisitheoirí ARTanna/EMTanna na paraiméadair uile seo a leanas a chur san áireamh faoi strus:

i. táscairí luaineachta agus dáileacháin maidir le luach margaidh an chúlchiste sócmhainní (amhail meán, ceathairíleanna agus dáileadh luach margaidh an chúlchiste sócmhainní);

ii. táscairí luaineachta agus dáileacháin i ndáil leis na sócmhainní dá dtagraítear (amhail meán, ceathairíleanna agus dáileadh luach margaidh na sócmhainní dá dtagraítear);

iii. fachtóirí struis neamhghnácha (amhail leachtacht, fóntacht sócmhainneachta an eisitheora);

iv. fachtóirí struis ar fud an mhargaidh (amhail fachtóirí struis sa chóras airgeadais nó sa chripti-éiceachóras, líon agus méid na ndialltaí idir praghas an licín agus luach margaidh na sócmhainne dá dtagraítear leis an licín).